

**การศึกษาการบริหารงานวิชาการตามหลักธรรมาภิบาล
ของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
พระนครศรีอยุธยา เขต 2**

**A Study of Good Governance Academic Administration of School
Administration Under Ayutthaya Primary Educational Service Area
Office 2**

จिरศักดิ์ สุภารส¹ ชิตชัย สนั่นสัยง²

¹สาขาวิชาการบริหารการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

²สาขาวิชาการพัฒนาชุมชน คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

Email : Jirasak9583@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับการบริหารงานวิชาการตามหลักธรรมาภิบาล 2) ศึกษาระดับปัญหาการบริหารงานวิชาการตามหลักธรรมาภิบาล และ 3) ศึกษาแนวทางการแก้ไขปัญหาการบริหารงานวิชาการตามหลักธรรมาภิบาล มีวิธีดำเนินการวิจัย 2 ชั้น คือ ชั้นศึกษาระดับการบริหารงานวิชาการตามหลักธรรมาภิบาล และระดับปัญหาการบริหารงานวิชาการตามหลักธรรมาภิบาล กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 118 คน เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ชั้นศึกษาแนวทางการแก้ไขปัญหาการบริหารงานวิชาการตามหลักธรรมาภิบาล กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบสัมภาษณ์ การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับการบริหารงานวิชาการตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียน โดยภาพรวมมีระดับการดำเนินการอยู่ในระดับมาก 2) ระดับปัญหาการบริหารงานวิชาการตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียน โดยภาพรวมมีระดับการดำเนินการอยู่ในระดับน้อย 3) แนวทางการแก้ไขปัญหาการบริหารงานวิชาการตามหลักธรรมาภิบาล ในภาพรวมแบ่งเป็น 5 ด้าน 6 หลัก 15 รายการ

คำสำคัญ : การบริหารงานวิชาการ, หลักธรรมาภิบาล, ผู้บริหารโรงเรียน

Abstract

The purposes of this study were to 1) to study the level of good governance academic administration 2) to study the problem of good governance academic administration and 3) to study the solution guidelines for academic administration under good governance principles. The study was divided into two stages; the study of academic administration and the study of academic administration problems. The samples were 118 school administrators. The research instrument was questionnaire. The statistical data analysis were mean and standard deviation. Step 2 study the solution of good governance academic administration. The sample were 5 experts. The research instrument was a structured interview .The data was analyzed by content analysis. The findings of this study were as follows: 1)The academic administration according to good governance of school

administrators as whole was at the high level. 2)The academic administration problems under good governance principles of school administrators as whole was at the low level 3)The suggestions to solve the problems in academic administration under good governance principles were divided to 5 aspects 6 principles and 15 lists

Keywords : The academic administration, Good governance, School administrators

1. บทนำ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ซึ่งกำหนดไว้ในหมวด 5 มาตรา 39 มีเจตนารมณ์ที่ต้องการให้กระทรวงกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา ทั้งด้านการบริหารงานวิชาการ การบริหารงานงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารงานทั่วไป ไปยังสถานศึกษาเพื่อให้สถานศึกษามีความคล่องตัวเป็นอิสระ สามารถบริหารจัดการศึกษาในสถานศึกษาได้สะดวกและรวดเร็วมีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับการบริหารจัดการโดยใช้สถานศึกษาเป็นฐานในการบริหารจัดการ ซึ่งนักการศึกษาบางท่านเชื่อว่ากำหนดให้สถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีฐานะเป็นนิติบุคคล จะเป็นเครื่องมือสำคัญที่ช่วยทำให้สถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีความเป็นอิสระ สามารถบริหารจัดการศึกษาในสถานศึกษาของตนเองได้อย่างสะดวกรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ [1]

ดังนั้น อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 5 และมาตรา 39 วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 กระทรวงศึกษาธิการจึงได้ออกกฎกระทรวง กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการการศึกษา พ.ศ. 2550 พร้อมทั้งอาศัยอำนาจตามความในข้อ 3 และข้อ 5 แห่งกฎกระทรวง กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา พ.ศ. 2550 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้ประกาศเรื่องการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาของเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษา ขั้นพื้นฐานไปยังคณะกรรมการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษามีอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาออกเป็น 4 ด้าน คือ ด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารงานทั่วไป [2] การบริหารงานวิชาการเป็นหัวใจสำคัญของสถานศึกษาและเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารการศึกษาที่ผู้บริหารจะต้องให้ความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง[3]

การบริหารงานวิชาการมีขอบข่ายและภารกิจ 17 งาน [4] จากการสังเคราะห์ขอบข่ายการบริหารงานวิชาการเห็นว่ากิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิชาการควรประกอบด้วยกิจกรรม 5 ด้านดังต่อไปนี้ ด้านการจัดการหลักสูตรและแผนการเรียนรู้ ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการจัดสื่อและวัสดุเพื่อการเรียนการสอน ด้านการนิเทศ การพัฒนาการเรียนการสอน ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนการสอน ซึ่งครอบคลุมการดำเนินการบริหารงานวิชาการ

การปฏิรูประบบราชการเพื่อบริการประชาชนให้มีความพึงพอใจในการบริการภาครัฐมากขึ้นโดยการออกระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2546 เพื่อให้ทุกกระทรวง ทบวง กรมและส่วนราชการถือปฏิบัติ ดังนั้น สถานศึกษาซึ่งมีหน้าที่ให้บริการการศึกษาแก่ประชาชนและเป็นสถานศึกษาของรัฐ โดยผู้บริหารสถานศึกษาที่ได้รับมอบอำนาจหน้าที่จึงควรนำหลักการว่าด้วยการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี ที่เรียกกันว่า “ธรรมาภิบาล” มาบูรณาการในการบริหาร และจัดการศึกษาให้กับสถานศึกษา ทั้งในด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารทั่วไป [5] ธรรมาภิบาลเป็นหลักการที่สำคัญของทุกองค์กรไม่ว่าจะเป็นภาครัฐ ภาคเอกชน หรือภาคประชาชน เนื่องจากธรรมาภิบาลเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติต่อกัน และเป็นแนวทางในการจัดระเบียบเพื่อให้ทุกภาคส่วนสามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างสงบสุข ตั้งอยู่ในความถูกต้องเป็นธรรม[6] ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 มุ่งเน้นให้หน่วยงานของรัฐดำเนินงานตามภาระหน้าที่โดยยึดหลักการพื้นฐาน 6 ประการ ประกอบด้วย หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า [7]

ประเทศไทยใช้เงินมากสำหรับการศึกษา ซึ่งแต่ก่อนเคยคิดว่าการศึกษาไม่ตีเพราะมีการลงทุนน้อย แต่ตอนนี้

เรื่องอย่างนี้ไม่เป็นความจริง ประเทศไทยไม่ใช่ลงทุนน้อยเกินไป แต่เป็นการลงทุนที่ไม่มีประสิทธิภาพซึ่งแสดงออกหลายอย่าง เช่น ระบบโรงเรียนที่ไม่มีประสิทธิภาพทำให้คนต้องไปเรียนกวดวิชามากขึ้น [8] ในการปฏิรูปการศึกษาเพื่อคนทั้งมวล ประเทศไทยต้องมีการรื้อระบบการศึกษา ให้ค่าใช้จ่ายในการบริหารลดลง และทุ่มให้กับการจัดการศึกษาให้คนในพื้นที่ห่างไกลมากขึ้น โดยต้องมีการกระจายอำนาจให้พื้นที่ เพื่อให้เกิดการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพและเหมาะสมกับแต่ละพื้นที่ สิ่งสำคัญที่เราขาดคือ ขาดหลักธรรมาภิบาลในการจัดการศึกษา ฉะนั้นโรงเรียนต้องมีความรับผิดชอบในการจัดการศึกษาในโรงเรียน ทำอย่างไรให้คนดีและคนเก่งมาจัดการศึกษา ที่สำคัญต้องมีความโปร่งใสในการบริหารและตรวจสอบได้” ฉะนั้น ผู้บริหารโรงเรียนต้องมีความรับผิดชอบอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ [9]

ในส่วนของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 ปัจจุบันประสบปัญหาในด้านคุณภาพการศึกษามีค่าคะแนนเฉลี่ยต่ำกว่าค่าคะแนนเฉลี่ยระดับประเทศ [10] จากสภาพ ปัญหาในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 พบว่าโรงเรียนมีการบริหารและจัดการโรงเรียนให้เป็นไปตามหลักธรรมาภิบาล แต่ยังประสบปัญหาในด้านคุณภาพการศึกษา จึงทำให้เกิดผลกระทบในการปฏิบัติงานด้านวิชาการทำให้การปฏิบัติงานไม่ประสบความสำเร็จตามเป้าหมาย จากปัญหาดังกล่าวแสดงถึงภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาให้ความสำคัญในการบริหารงานด้านวิชาการน้อยกว่าบริหารงานด้านอื่น ๆ และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 ได้มีการวิจัยการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารสถานศึกษาในภาพรวมแต่ยังไม่มีการศึกษาเป็นรายด้าน ผู้วิจัยจึงพิจารณาเห็นความสำคัญในการศึกษาการบริหารงานวิชาการตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียน เพื่อได้ข้อมูลสารสนเทศ ในการปรับปรุงและพัฒนาการบริหารโรงเรียนต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาระดับการบริหารงานวิชาการตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2

2.2 เพื่อศึกษาระดับปัญหาการบริหารงานวิชาการตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2

2.3 เพื่อศึกษาแนวทางการแก้ไขปัญหาการบริหารงานวิชาการตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2

3. วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษากาการบริหารงานวิชาการตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 มีวิธีดำเนินการวิจัย 2 ชั้น ดังนี้

ชั้นที่ 1 ศึกษาการบริหารงานวิชาการ และปัญหาการบริหารงานวิชาการตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรประชากร ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 จำนวน 164 คน

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างของประชากรโดยใช้ตารางของเครจซี่และมอร์แกน [11] ซึ่งได้กลุ่มตัวอย่างตามจำนวนที่คำนวณได้ และทำวิธีการสุ่มอย่างง่าย โดยวิธีจับฉลากเป็นกลุ่มตัวอย่างตามที่คำนวณได้ คือ ผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 จำนวน 118 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นหลังจากที่ได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และหลักการสร้างเครื่องมือในการวิจัย ตลอดจนศึกษาขอบเขต เนื้อหาของการวิจัย ตามวัตถุประสงค์ที่ได้กำหนดขึ้นโดยเป็นแบบสอบถามแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) จำนวน 1 ชุด มี 2 ตอน ที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถาม ระหว่าง 0.60 -1.00 และได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.98

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปคอมพิวเตอร์

ตอนที่ 1 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์สถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ค่าเฉลี่ยและร้อยละ

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 และปัญหาการบริหารงานวิชาการตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 มาวิเคราะห์เป็นรายด้านและรายข้อ โดยการคำนวณหาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และนำค่าเฉลี่ยมาแปลความหมาย ของคะแนนเฉลี่ยตามแนวคิดของเบสท์ [12]

ขั้นที่ 2 ขั้นศึกษาแนวทางการแก้ไขปัญหาการบริหารงานวิชาการตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญที่มีคุณสมบัติดังนี้ เป็นผู้อำนวยการโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 ที่ผ่านเกณฑ์การประเมินคุณธรรมนำวิชาการโรงเรียนในฝัน หรือผู้อำนวยการโรงเรียนที่มีผลงานวิชาการด้านหลัก ธรรมาภิบาล และมีประสบการณ์ในการบริหารโรงเรียนไม่น้อยกว่า 10 ปี

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างโดยไม่อาศัยความน่าจะเป็น (Non probability sampling) [13] ด้วยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา คือ แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง เรื่อง แนวทางการแก้ไขปัญหาการบริหารงานวิชาการตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

ผู้วิจัยนำแบบสัมภาษณ์ ทั้ง 5 คน มาทำการวิเคราะห์แนวทางการแก้ไขปัญหาในแต่ละด้าน และทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

4. ผลการวิจัย

4.1 ระดับการบริหารงานวิชาการตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 พบว่าการบริหารงานวิชาการตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 โดยภาพรวมมีระดับการดำเนินการ อยู่ในระดับมาก (= 4.28) เมื่อพิจารณาการบริหารงานวิชาการตามหลักธรรมาภิบาลทุกด้านอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการจัดการเรียนการสอน (= 4.33) ด้านการจัดการหลักสูตรและแผนการเรียนรู้ (= 4.29) ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนการสอน (= 4.28) ด้านการจัดสื่อและวัสดุเพื่อการเรียนการสอน (= 4.26) และด้านการนิเทศเพื่อการพัฒนาการเรียนการสอน (= 4.23)

4.2 ระดับปัญหาการบริหารงานวิชาการตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 พบว่าโดยภาพรวมมีปัญหาการดำเนินการบริหารงานวิชาการตามหลักธรรมาภิบาลอยู่ในระดับน้อย (= 2.42) เมื่อพิจารณาการบริหารงานวิชาการตามหลักธรรมาภิบาลอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการจัดการหลักสูตรและแผนการเรียนรู้ (= 2.64), และด้านการนิเทศเพื่อการพัฒนาการเรียนการสอน (= 2.56) ส่วนด้านที่เหลือมีปัญหาการดำเนินการอยู่ในระดับน้อย มีค่าเฉลี่ยเรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการจัดสื่อและวัสดุเพื่อการเรียนการสอน (= 2.40), ด้านการจัดการเรียนการสอน (= 2.29), และด้านการวัดและประเมินผลการเรียนการสอน (= 2.23)

4.3 แนวทางการแก้ไขปัญหาการบริหารงานวิชาการตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 ผลการวิเคราะห์แนวทางการแก้ไขปัญหาการบริหารงานวิชาการตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียน ผู้เชี่ยวชาญได้ให้แนวทางการแก้ไขปัญหาในแต่ละด้าน ดังนี้ ด้านการจัดการหลักสูตรและแผนการเรียนรู้ 2 หลัก 2 รายการ ด้านการจัดการเรียนการสอน 4 หลัก 4 รายการ ด้านการจัดสื่อและวัสดุเพื่อการเรียนการสอน 3 หลัก 3 รายการ ด้านการนิเทศเพื่อพัฒนา

การเรียนการสอน 3 หลัก 3 รายการ ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนการสอน 3 หลัก 3 รายการ

5. อภิปรายผลการวิจัย

5.1 การบริหารงานวิชาการตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 โดยภาพรวมมีการดำเนินการบริหารงานวิชาการตามหลักธรรมาภิบาลอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลทุกด้านอยู่ในระดับมาก ตามลำดับ คือ ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการจัดการหลักสูตรและแผนการเรียนรู้ ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนการสอน ด้านการจัดสื่อและวัสดุเพื่อการเรียนการสอน และด้านการนิเทศเพื่อการพัฒนาการเรียนการสอน

ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ปัจจุบันหลายสถานศึกษามีความพยายามนำหลักการบริหารจัดการที่ดีตามหลักธรรมาภิบาลไปสู่การบริหารสถานศึกษาให้มีสมรรถนะสูงขึ้น โดยการสร้างเครือข่าย และเปิดโอกาส ให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารการศึกษาเพื่อให้ประสบความสำเร็จตามที่มุ่งหวังไว้ อย่างมีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และนำมาสู่การพัฒนาคุณภาพผู้เรียนอย่างยั่งยืน สอดคล้องกับแนวคิดของ รุ่งรัชดาพร เวหะชาติ [14] ได้กล่าวไว้ว่า การบริหารจัดการของสถานศึกษาซึ่งมีหน้าที่ให้บริการการศึกษาแก่ประชาชน และเป็นสถานศึกษาของรัฐ มีการนำหลักการว่าด้วยการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีมาใช้ในการจัดการศึกษาเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็ง การบริหารงานวิชาการจำเป็นต้องดำเนินการตามหลักการหรือแนวทาง ธรรมาภิบาล จึงจะเป็นการบริหารที่สอดคล้องกับแนวโน้มสภาพปัญหา และความต้องการในยุคโลกาภิวัตน์นำไปสู่ประสิทธิภาพประสิทธิผลของโรงเรียน และเป็นหลักประกันความสำเร็จในการบริหารจัดการงานวิชาการ

5.2 ปัญหาการบริหารงานวิชาการตามหลักธรรมาภิบาลของของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 โดยภาพรวมมีปัญหาการดำเนินการอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ด้านที่มีปัญหาการดำเนินการอยู่ในระดับปานกลาง คือ ด้านการจัดการหลักสูตรและแผนการเรียนรู้ และด้านการนิเทศเพื่อการพัฒนาการเรียนการสอน ส่วนด้านที่มีปัญหาการดำเนินการอยู่ใน

ระดับน้อย คือ ด้านการจัดสื่อและวัสดุเพื่อการเรียนการสอน ด้านการจัดการเรียนการสอน และด้านการวัดและประเมินผลการเรียนการสอน

ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การพัฒนาผู้บริหารการศึกษาและผู้บริหารสถานศึกษามีความจำเป็นอย่างสูงยิ่งที่ต้องพัฒนาอย่างต่อเนื่องตลอดจนควรมีการสร้างความรู้ความเข้าใจต่อองค์คณะบุคคลทั้งในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาในการที่จะเป็นผู้บริหารสถานศึกษาที่ดีนั้นจะต้องมีคุณลักษณะหลายอย่างที่เป็นแบบใหม่แนวใหม่ และแบบผสมผสานที่ไม่มีลักษณะเฉพาะที่ตายตัว ต้องมีวิสัยทัศน์ใหม่ในการบริหารจัดการให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ต้องปรับแนวคิดในการบริหารจัดการบูรณาการที่เน้นการแก้ปัญหาและดำเนินการ สอดคล้องกับรายงานแผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2557 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่าภาวะผู้นำของผู้บริหารระดับต่าง ๆ ส่วนใหญ่ให้ความสำคัญด้านวิชาการน้อยกว่างานด้านอื่น [15]

5.3 แนวทางการแก้ไขปัญหาการบริหารงานวิชาการตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 จากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญด้วยตนเอง ผู้วิจัยนำแบบสัมภาษณ์ ทั้ง 5 คน มาทำการวิเคราะห์แนวทางการแก้ปัญหาในแต่ละด้าน และทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) สรุปได้ว่าผู้เชี่ยวชาญได้เสนอแนวทางการแก้ไขปัญหาการบริหารงานวิชาการตามหลักธรรมาภิบาลในแต่ละด้านดังนี้

ด้านการจัดหลักสูตรและแผนการเรียนรู้ คือ ยึดมั่นในความถูกต้องของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551(หลักสูตรธรรม), มีการประเมินผลแผนการจัดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องและนำผลการประเมินไปสู่การปรับปรุง (หลักความคุ้มค่า)

ด้านการจัดการเรียนการสอน กำหนดตัวผู้สอนให้ตรงกับความรู้ความสามารถและความชำนาญ ยกย่องเชิดชูเกียรติครูที่มีผลงานดีเด่น (หลักคุณธรรม), จัดทำรายงานการปฏิบัติงานจัดส่งเอกสารงานธุรการในชั้นเรียนประจำปีทุกเดือน(หลักความโปร่งใส)

ด้านการจัดสื่อและวัสดุเพื่อการเรียนการสอน ตรวจสอบ กำกับ ติดตาม การจัดทำบัญชี เอกสารด้านการจัดสื่อและวัสดุเพื่อการเรียนการสอนให้ถูกต้องเป็น

ปัจจุบัน(หลักนิติธรรม), ระดมทรัพยากรทางการศึกษา และทุนการศึกษา โดยให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการสนับสนุนสื่อและวัสดุเพื่อการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาการศึกษาของโรงเรียน (หลักการมีส่วนร่วม)

ด้านการนิเทศเพื่อการพัฒนาการเรียนการสอน กำหนดแผนการการนิเทศของโรงเรียนและดำเนินการรับนักเรียนตามแผนที่กำหนดอย่างโปร่งใส(หลักความโปร่งใส), มอบหมายอำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบให้แก่บุคลากรเป็นลายลักษณ์อักษร ดำเนินการนิเทศเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน(หลักความรับผิดชอบ)

ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนการสอน จัดให้มีการดำเนินการสอบวัดผลการศึกษาได้มาตรฐานและมีคุณภาพตามระเบียบแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการดำเนินการทดสอบ(หลักนิติธรรม),จัดระบบสารสนเทศด้านการวัดและประเมินผลการเรียนการสอนในโรงเรียน (หลักความโปร่งใส)

สอดคล้องกับชุดเครื่องมือเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่องการบริหารจัดการที่ดีตามหลักธรรมาภิบาล ที่ว่าหลักธรรมาภิบาลกับการศึกษาการกระจายอำนาจการมีส่วนร่วมทางการศึกษา นับเป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุด ในการปฏิรูปการศึกษาตามเจตนารมณ์แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม(ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 เพราะจะช่วยให้มีคณะบุคคลเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา/หน่วยงานทางการศึกษา และบริหารจัดการโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพ

ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การบริหารโรงเรียนผู้บริหารต้องแสดงความสามารถในการบริหารงานวิชาการ โดยใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้มีประสิทธิภาพและเกิดผลลัพธ์สูงสุด ดังนั้นการบริหารงานวิชาการ ให้มีประสิทธิภาพและประสบความสำเร็จได้นั้นขึ้นอยู่กับความเป็นมืออาชีพของผู้บริหารโรงเรียน มีการใช้หลักธรรมาภิบาล ใช้ความเชี่ยวชาญในการนำเทคนิควิธีทฤษฎีและหลักการต่าง ๆ ที่หลากหลายมาบูรณาการ หรือมาประยุกต์ใช้กับการบริหารงานวิชาการให้เหมาะสมกับสภาพการณ์สถานที่ และปัจจัยแวดล้อม จึงจะประสบความสำเร็จและเกิดประสิทธิภาพสูงสุด สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและชุมชน ทำให้เกิดการประหยัดการใช้ทรัพยากรในด้านต่าง ๆ เพื่อยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษา ผลจากการเข้ามามีส่วนร่วมในการติดตามตรวจสอบ มีผลทำให้การจัดการศึกษาในท้องถิ่นดีขึ้น [16]

6. ข้อเสนอแนะ

6.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

6.1.1 การบริหารงานวิชาการตามหลักธรรมาภิบาล

6.1.1.1 ครูควรนำผลการศึกษาระบบบริหารงานวิชาการตามหลักธรรมาภิบาลไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินการตามสภาพความพร้อมและบริบทของโรงเรียน

6.1.1.2 ผู้บริหารควรนำผลการศึกษาระบบบริหารงานวิชาการตามหลักธรรมาภิบาลไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินการตามสภาพความพร้อม โดยเฉพาะอย่างยิ่งโรงเรียนที่มีบริบทใกล้เคียงกับประชากรวิจัยครั้งนี้

6.1.1.3 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานำผลการศึกษาระบบบริหารงานวิชาการตามหลักธรรมาภิบาลไปประยุกต์ใช้ในการจัดทำแผนการนิเทศกำกับติดตามโรงเรียนเพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อการดำเนินการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในสังกัด

6.1.2 ปัญหาการบริหารงานวิชาการตามหลักธรรมาภิบาล

6.1.2.1 ครูควรนำผลการศึกษาแนวทางการแก้ไขปัญหาการบริหารงานวิชาการตามหลักธรรมาภิบาล ไปใช้ในการวางแผนในการดำเนินการตามสภาพความพร้อมและบริบทของโรงเรียน

6.1.2.2 ผู้บริหารควรนำผลการศึกษาแนวทางการแก้ไขปัญหาการบริหารงานวิชาการตามหลักธรรมาภิบาล ไปใช้ในการดำเนินการตามสภาพความพร้อมและบริบทของโรงเรียน

6.1.2.3 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาควรนำผลการศึกษาแนวทางการแก้ไขปัญหาการบริหารงานวิชาการตามหลักธรรมาภิบาลไปประยุกต์ใช้ในการจัดทำแผนการนิเทศกำกับติดตามโรงเรียนในสังกัดเพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อการดำเนินการบริหารงานวิชาการ

6.2 ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

6.2.1 ควรมีการศึกษาระบบบริหารงานวิชาการด้านการนิเทศการพัฒนาการเรียนการสอนตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2

6.2.2 ควรมีการศึกษาแนวทางการแก้ไขปัญหาการบริหารงานวิชาการด้านการจัดการหลักสูตรและแผนการเรียนรู้อตามหลักธรรมาภิบาล ของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2

7. เอกสารอ้างอิง

- [1] กระทรวงศึกษาธิการ, “พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545”, 2549.
- [2] กระทรวงศึกษาธิการ, “กฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา พ.ศ. 2550. ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 124 ตอนที่ 24 ก”, 2550.
- [3] จันทรานี สงวนนาม, “ทฤษฎีและแนวปฏิบัติในการบริหารสถานศึกษา”, กรุงเทพฯ(พิมพ์ครั้งที่ 2) : บุ๊คพอยท์, 2551.
- [4] กระทรวงศึกษาธิการ, “กฎกระทรวง กำหนดหลักเกณฑ์ และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา พ.ศ. 2550”, 2550.
- [5] ชีระ รุญเจริญ, “การบริหารโรงเรียนยุคปฏิรูปการศึกษา”, แอล พี เพรส, 2550
- [6] สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ, “หลักธรรมาภิบาลของการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี”, สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ, 2555.
- [7] ชนะศักดิ์ ยูวบูรณ์, “กระทรวงมหาดไทยกับการบริหารจัดการที่ดีในการปกครองที่ดี (Good governance)”, บพิธการพิมพ์, 2543.
- [8] สมเกียรติ ตั้งกิจวานิชย์, “การจัดทำ53ยุทธศาสตร์การปฏิรูปการศึกษาขั้นพื้นฐานให้เกิดความรับผิดชอบ”, สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2555
- [9] เกษม วัฒนชัย, “อภิวัดณ์การเรียนรู้สู่จุดเปลี่ยนประเทศไทย”, สำนักงานส่งเสริมสังคมแห่งการเรียนรู้และคุณภาพเยาวชน (สสค.),อิมแพค ฟอรั่ม เมืองทองธานี กรุงเทพมหานคร, พฤษภาคม, 2557.
- [10] สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2, “รายงานการบริหารงานสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 ประจำปี 2557”, สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2, 2557.
- [11] R. V. Krejcie, & D. W. Morgan, “Determining sample size for research actives” Educational and Psychological Measurement, 1970.
- [12] J.W. Best, “Research in education (8th ed.)” Boston : Allyn & Bacon, 1998.
- [13] พวงรัตน์ ทวีรัตน์, “วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์”, สำนักทดสอบการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร (พิมพ์ครั้งที่ 7), 2550.
- [14] รุ่งรัชดาพร เวหะชาติ, “การบริหารงานวิชาการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน”, โรงพิมพ์นำศิลป์ พิมพ์ (ครั้งที่ 6), 2555.
- [15] สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, “รายงานแผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2557”, กรุงเทพมหานคร, 2557.
- [16] สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, “การบริหารจัดการที่ดีตามหลักธรรมาภิบาล”, กรุงเทพมหานคร, 2553.

